www.svoboda.org

Entered as second class matter (No. 787), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

РИ ЦЕНТИ — РІК XXIX. ЧИСЛО 210. ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ., ПЯТНИЦЯ, 9-го ВЕРЕСНЯ 1921. — VOL. XXIX. No. 210. JERSEY CITY, N. J., FRIDAY, SEPTEMBER 9, 1921. — THREE CENTS

СКЛАДАЙТЕ ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ І ЗАКРІПЛЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ ГАЛИЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ

ЗАНОСИТЬСЯ НА НОВУ ДЕМОНСТРАЦІЮ МАЙНЕРІВ

ЕЛИЗАБЕТТАВН, Илинойс, 7. вересня. — Коло 800 майнерів з Елдорадо і других побližших вуглевих центрів збираються в таборах яких 30 миль відси, щоби помашерувати на Елизабеттавн і Росиклер демонтраційним походом. Підчас походу, як майнери сподіються, до них пристане коло тисячі других майнерів.

Оба міста Елизабеттавн і Росиклер повставляли на дорогах, що ведуть в місто, сторожі, щоби не впускати до міста збройних людий.

ПОГОЛОСКИ ПРО КРОВАВІ РОЗПРАВИ МЕЖИ МАЙНЕРАМИ ТА ПОЛІЦІЄЮ.

Межи майнерами ходять ріжні чутки про напади поліції і приватних детективів на страйкарів. Так, приміром, позавчора в однім місци поліція, укрита в корчах при дорозі, почала стріляти до майнерів, їдучих тягаровими автомобілями (траками); від стрілянини мав погибнути шофер одного автомобіля, а кромі сього чотирох майнерів пропало.

Недалеко від Гарисбурга поліція задержала два автомобілі з майнерами і арештувала автомобілі і чотирох майнерів.

(В углевих майнах стейту Илинойс тревае страйк майже цілий рік. Страйк сей зарядила юнія Інтернешенел Юніен оф Майнс, мол енд Смелтер Воркерс, а заряджений він був проти копалень у Фервію, Росиклер і Гилсайд. Властителі тих копалень не хотели признати юнії, кажучи, що вона має більше членів, як є майнерів в околиці, та що до юнії належуть ріжні не-майнери, щоби побирати страйкову запомогу в час страйку. Властителі копалень навіть не пробували добувати вугля, кажучи, що вони мають добутого тілько, що вистарчить до мая 1922. року.

Межи страйкуючими майнерами і сторожами майн прийшло десять днів тому до кровавої розправи в Росиклер. Підчас сеї стрілянини ранено вісім осіб. Зараз потім збройні найняти вуглевих компаній стали викидати майнерів з компанійних домів і погрозами вигнати родини страйкарів з міста. Від того часу відношенне межи майнерами і сторожами копалень ставало щораз більше напружене.)

ДЕПУТАЦІЯ МАЙНЕРІВ У ГУБЕРНАТОРА.

СПРИНГФИЛД, Илинойс, 7. вересня. — Губернатор стейту Илинойс, Смол, приняв на авдиенції депутацію майнерів з південної части стейту.

Делегація, на котрої чолі стояв Ед Карбін, один з віцепрезидентів илинойської Федерації Праці і організатор майнерів в сім стейті, просила губернатора зарядити слідство в справі положення в страйковім окрузі. Карбін сказав, що на 800 майнерів в углевім окрузі Росиклер в юніях зорганізовано 98 процент. Майнери, що збираються на демонстрацію, се майнери, прогнані з вуглевого округа приватними сторожами копалень.

В МІНГО СПОКІЙНО.

ЧАРЛСТОН, Вест Верджінія, 7. вересня. — Генерал Бендголц, котрий своїть на чолі федеральних військ, вислайх в страйковий округ в повіті Мінго, заявив, на основі рапортів підлеглих собі військових командантів, що в цілім окрузі панує спокій. Він каже далі, що багато майнерів вертає до роботи, а майнери, що не живуть в окрузі, покинули його. Генерал хвалиться, що федеральні війска не вистрілили ані одного патрона, і висловлює радість з того, що сього не було потреба робити.

РОЗПРАВА НА ТЛІ ПОДІЙ В МІНГО.

ВІЛЕМСОН, Вест Верджінія, 7. вересня. — В справі убийства Дж. В. Фергасона, одного з сімох детективів, що погиб в битві в Матеваи послідного року, стануло на розправу 14 обжалованих. Щодо дванацятьох з них розправу відложено, а двох, а то Фреда Берграфа і Ріса Чеймберса судять тепер.

Судовий будинок стереже стейтове військо під командою майора і не впускає до будинку нікого, кромі судових урядників, присяжних суддів, свідків, адвокатів і газетярських репортерів.

ПРОБУЮТЬ ЗАРАДЖУВАТИ БЕЗРОБІТТЮ.

ШІКАГО, 7. вересня. — В так званім міськім клубі відбулися наради визначних мешканців Шікаго, а саме представників милосердних, горожанських, промислових і робітничих організацій, в справі безробіття.

На основі докладних обчислень щодо числа безробітних, переведених виконавчим комітетом „постійної конференції для облекшення безробіття", число безробітних в Шікаго в надходячу зиму буде виносити коло 350.000 людий. На конференції піднесено ріжні пропозиції щодо облекшення безробіття. Межи иншим ухвалено резолюцію, щоби зажадати від міських властий перевести свою ухвалу, щодо затягнення 100-міліонової позички. З тої суми 40 міліонів долярів має бути ужито на заплаченне робітників, які має нанятися при переведенню ріжних публичних робіт, що мають бути зроблені за позичені гроші.

ПИТАННЄ ПРО МОВУ НА ЗАКАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Прасько-німецька часопись „Прагер Прессе" в ч. з 5 серпня с. р. помістила передовицю д-ра Конопаска, яка освітлює працю наших діячів на Закарпатській Україні в напрямку заведення української мови в шкільництві та урядованю. Зазначивши деякі особливости нашої мови на Закарпатщині, яку автор відріжнює виразно від московської, він згадує про небезпеку словацьких, польських, московських та церковних впливів, які одначе не змогли досі ніяк знищити її самостійного характеру. При тій нагоді зазначує він омпромісові змагання писменників Фенцика, Саба, Волошина, які уважає невдатними. Далі згадує про вирішенне чеської Академії Наук щодо вживання етимольогічної правописі та наводить дотеперішні найголовніші підручники до науки нашої мови в тамошніх школах: 1) Буквар — його автором сам д-р. Конопасек; та 2) граматику зложену д-м Панькевичем. Наприкінці автор стверджує велике зацікавленне відбутою недавно анкетою в справі нашої мови. Вона вирішила між іншим викикнути з правописі йор (ъ). Говорить з признанням про доцільну працю д-ра Панькевича та кінчать статтю увагою, що чесько-словацька республіка має п'ятну підставу шанувати права мови 40-міліонового народу.

І СВІТ НЕ ЗАВАЛИВСЯ...

Гайдельберські астрономи оповіщують, що наша земля перейшла крізь масу „хвоста" комети нічю 8. ц. м. Момент переходу зазначили несчислимі світляні смуги, що творили в цілости велитенський вінок, видний на небосклоні в південно-західній, західній і південно-східній стороні. Світляні смуги прямували повільним рухом в північно-східньому напрямі. Ядро комети було тоді поміж сонцем і землею.

„УЧІТЕСЯ, БРАТИ МОЇ!"

В лютім с. р. завізвала просвітно-організаційна комісія товариства „Просвіта" у Львові весь український загал до складок на видавничий фонд під назвою „Учіться, брати мої!" Поклик, кинений з приводу 60-літних роковин смерти Тараса Шевченка, найшов широкий відгук. Як виказує звідомленне Кураторії фонду з 20 липня с. р., що вийшло окремим додатком до наших львівських дневників, зложено досі на сей фонд 1. міліон 417 тисяч 747-50 польських марок і дрібні суми в чужих валютах, значить разом около 1½ міліона п. марок. З видань, що мають вийти накладом сього фонду, заслугують на увагу: В. Дорошенка: Золоті слова Тараса Шевченка; М. Возняка: Кирило-Методіївське братство, Я. Лабія: Про воздух; Ф. Федорціва: Політичні поезиї Т. Шевченка; М. Голубця: Історія українського мистецтва; І. Раковського: Астрономія; Ю. Рудницького: Історія німецької літератури.

ПРИВАТНА УКРАЇНСЬКА ГІМНАЗІЯ В ЗОЛОЧЕВІ, В ГАЛИЧИНІ.

Приватні українські гімназійні курси, ведені з великим успіхом в минудому шк. році проф. Бараником, переміняються з днем 1. IX. ц. р., в правильну прив. українську гімназію. На разі будуть отворені кляси I.—IV. включно. Для заведення придбано як найкращі учительські кваліфіковані сили, — так що є повна надія на гарні успіхи.

До сих кляс зголосилося уже о приняття понад 120 учеників і що дня наплинають нові зголошення. Шкільний Комітет робить старання, щоб і під оглядом матеріяльним вивинувати школу як найкраще.

Коштом яких 300.000 мп. ладиться шкільну обстанову і реставрується давний бурсацький будинок на приміщенне для школи. Свідомі українські золочівські громадяни поскладали уже на сю ціль поважнійші квоти, — пливуть також і жертви з повіту. Від золочівського староства узискано дозвіл на збиранне жертв в збіжу по громадах, — від умовою, що займуться сим виключно люди даної громади. Коли в сей спосіб кождий селянин в повіті жертвує лиш кілька кварт зерна, то положиться тривку основи під сю нову культурну інституцію.

Рівночасно за ініціятивою і заходом д-ра Ваня, основується шкільну кооперативу, до якої зложило заяву приступлення і уділи около сто членів, а є надія, що число їх зрсте на тисячі, тим більше, що уділ у висоті 20.000 мп. може бути сплачуваний річними ратами через 20 літ і уділи враз з відсотками остають власностю членів. Усі торговельні інституції, церкові братства і свідомий український загал мусять вступити в члени сеї кооперативи.

Будучність і розвій заложеної заходами української громади в Золочеві нашої рідної школи залежить від поперти і зрозуміння патріотичних одиниць по наших громадах.

О. Л.

СТАН ШКІЛЬНИЦТВА НА ЗАКАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Як довідуємося з чеського урядового звіту про стан шкільництва на Закарпатській Україні, там було 519 українських шкіл, 115 мадярських, 32 словацькі, 7 румунських і 6 німецьких. Учителів було 1.113. До школи було записано 80.000 дітий, але в дійсности ходило тільки 50.000.

ЖЕРТВИ ЛЯЦЬКОГО РОЗБОЮ.

Скатований ляцькими катами помер у 34-році життя Дмитро Максимюк з Голоб повіт Косів, оставивши жінку і троє діточок. Так живеться горожанам Східної Галичини, яка є під суверенностю алянтів вже третій рік.

МОЛОДА „ПАРОЧКА".

У Затеної, недалеко Берліну, сими днями обвінчалася парочка, яка разом має 151 рік. „Молодий" має 81, а „молода" 70 років.

ВСЯЧИНА.

Ліга Націй.

Ліга Націй працює не дуже дешево. Роспис видатків на Лігу на біжучий рік виносить 23 міліони золотих франків. Рада Ліги сей роспис затвердила.

Перекладено на 543 мови.

Англійське Біблійне товариство отсе знов переклало Біблію на кілька нових мов і готується видати переклади ще на 40 нових мовах. З видань останніх років можна назвати переклади на такі мовиці венда (північний Трансвааль), попо (Того), тангаль (північна Нігерія), Чокве (Анголя), Гмар (Асам), Патпатар (архипелаг Бісмарка), Яо (озера Няса) та инші. Гуртки місіонерів мають незабаром виїхати з Англії, щоб принести сим народам святе Письмо їх рідною мовою.

Всіх мов, на які досі перекладено Святе Письмо, є 543.

Що таке соціялізм.

В англійській часописи „Новел" читаємо таку розмову.

— Ви хочете отже, щоб усі богацтва було поділено?

— Так, се моє переконанне.

— А як ви собі уявляєте такий поділ?

— Я уявляю собі справу так, що при сій нагоді я нарешті побудуся тих річей, які мені давно надокучили, а натомісць дістану сиру таких річей, які я давно вже хочу мати.

Найбільший годинник в Европі

Найбільший годинник в Европі збудовано недавно в Берліні, в майстернях електричної фабрики Сіменса. Годинник стоїть на вежі, яка має 75 метрів заввишки. Стрілки, які показують хвилини, мають кожда по 3 метри завдовжки, й кожда пара стрілок важить 700 кільограмів. Кожда сторона годинника — а є їх всього 4 — має 7 метрів у ширину, 23 метри по окружности й 38½ метрів усеї площі.

Годинник приводиться в рух електрикою і є найточнійшим з усіх годинників, які досі істнують.

Підводні образи.

У Парижі в галерії Жоржа Петі виставлено кілька образів, які англійський маляр Прітчерд змалював під водою. Маляр убрався в таке убранне, що не пропускає води, спустився з малярським приладем на морське дно на глибині 15 метрів і працював там кождого разу по пів години. Два образи він змалював коло шотляндських берегів, а три — коло берегів Таїті.

Підводні картини з дивними рослинами, коралями та рибами виглядають дуже гарно.

Потопаюча гора.

У Штирії почала потопати висока гора Зандлінг. Майже щодня з вершка гори падають у долину величезні купи каміня у засипають поля та пасовиска, часами забиваючи при тім худобу й людей. Гора опускається все низче й витискає з землі величезні потоки води та болота, які вже досягли 4½ кільометрів і позалили поля та ліси. Гора має тепер дуже дивний вигляд, наче величезна буря похилила її на бік і вивернула її серединою на зверх.

Околиця людність розбігається.

БОЛЬШЕВИКИ ІДУТЬ ДО „БУРЖУАЗНОЇ" ЛІГИ НАРОДІВ

ЖЕНЕВА, Швайцарія, 7. вересня. — Збір Ліги Народів одержав нині перше урядове звідомленне від советської Росії.

Російська торговельна делеґація з Лондону прислала умову, яку недавно підписало советське правительство з Американською Завомоговою Адміністрацією, для постійної реґістрації.

Російська советська делеґація предложила Зборови Ліги Народів також зіставленне фактів про російську голоднечу і про заходи для зменьшення її.

ФРАНЦІЯ ХОЧЕ ЩЕ ТРЕТЬОГО МИРА.

ПАРИЖ, 7. вересня. — В тутешніх дипльоматичних кругах панує переконанне, що Франція повинна домагатись, аби Америка по підписанню окремого мирового договору з Німеччиною, тепер підписала ще третій мировий договір з алянтами, в якому ствердила би набутки алянтів від Німеччини на підставі версайського мирового договору.

АМЕРИКАНЦІ В ГОЛОДНОМУ ПЕТРОГРАДІ.

ПЕТРОГРАД, 6. вересня. Перші представники Американської Запомогової Адміністрації є вже при праці в Росії.

Першу доставу поживи під управою Американців вже виладовано.

В Петрограді отворено вже перші американські кухні, що викликало сильне враженне на Петроградців.

До Американців тут ставляться з великою чемностю. Люди виголодовані, але не нападають на склади поживи. Були малі крадежі, але поліція зараз їх здержала.

Американці оглянули советські кухні для дітий. Ті кухні переконали їх, що оповідання про голод в Росії не є пересаджені. Діти дістають чорний хліб, зупу, фасолю і сушену ярину. Але всього дуже мало, так що се рішучо є невистарчаюче.

Американці переконались, що дорослі Петрограді дістають в поживі 1.200 кальорій денно, хотяй найменьше потрібно для здоровля і сили чоловіка 3.000 кальорій. Діти, розуміється, дістають розмірно ще меньше.

Американці запорядили лікарські оглядини дітий, які будуть тривати пять днів. Для оглядин занято 60 лікарів і 120 доглядачок. Досі зголосилось за поживою 120.000 дітий. Американці приготовили поживу для 50.000 дітий, найбільше голодуючих. Опісля подбають про поживу також для материй і немовлят.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ХЛІБ ДЛЯ ГОЛОДНОГО МІСТА САМАРИ.

РЕГА, столиця Латвії, 6. вересня. — Американський пароплав „Фінікс" повів до Петрограду перший транспорт поживи для голодуючих дітий в Росії. Корабель відплив з Гамбурга.

Американський Запомоговий Комітет вислав в понеділок перший поїзд з хлібом з Москви до Самари. (Самара, місто над Волгою, недалеко сибірської границі; має 150.000 населення; се осередок голодової надволжанської области Росії).

НАВІТЬ БОЛЬШЕВИКИ ВЖЕ НАРІКАЮТЬ НА ПОЛЬСЬКІ ЗВІРСТВА

РИГА, столиця Латвії, 5. вересня. — Большевицька російська телеграфічна агенція „Роста" розіслала сьогодня телеграму, в якій большевики обжаловують Польщу, що не по людському обходиться з большевицькими військовими бранцями. Телеграма каже, що за два роки із 130.000 большевицьких полонених в Польщі померло 60.000.

Щойно недавно, дня 19. серпня, польські жовніри стріляли до групи бранців, яких відсилано домів. А коли вони протестували, польські жовніри убили з них одного а шістьох ранили.

БРИТІЙСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО ОБСТОЮЄ ПРИ МИРОВИХ ПЕРЕГОВОРАХ З ІРЛЯНДІЄЮ.

БРИТІЙСЬКИЙ МІНІСТЕРСЬКИЙ КАБІНЕТ ПЛАНУЧИВ МИРОВІ ПЕРЕГОВОРИ З ІРЛЯНДІЄЮ НА 20. С. М.

ІНВЕРНЕС, Шотляндія, Велика Британія, 7. вересня. — Британська міністерська рада тривала далеко коротше ніж заповідалося. Раду отворено о годині 11.30 передполуднем, а закінчено о 4. годині сполудня.

Поспіх, з яким полагоджено справу ірляндського питання, вказує, що серед міністрів була повна єдність. І дійсно постанову пирнято одноголосно.

Рішено одноголосно не зривати переговорів з айрськими самостійниками, але назначити реченець на переговори. Означено реченець, 20. с. м., на мирові переговори, а тимчасом вже більше не буде жадної переписки нотами між обома сторонами. Цілий міністерський кабінет є за згодою, але обстоює при тім, аби Ірляндія осталася в межах британської імперії.

Відповідь Де Валері вручено шин-фейнерському висланникови, командантови Бартонови, котрий сейчас відїхав зелізницею.

Відповідь буде подана до прилюдного відома вже завтра (в четвер) пополудни.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents the copy.
One year ... $ 7.00
Six months ... $ 3.75
Three months ... $ 2.00

ПЕРЕДПЛАТА. Поодиноке число три центи.
На рік ... $ 7.00
На пів року ... $ 3.75
На три місяці ... $ 2.00

Foreign and Jersey City Rates.
One year ... $10.00
Six months ... $ 5.00
Three months ... $ 2.75

В Джерси Сити і заграницею.
На рік ... $10.00
На пів року ... $ 5.00
На три місяці ... $ 2.75

За кожду зміну адреси платитися 10 центів.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ПРОТЕСТИ ДО ЛІГИ НАРОДІВ.

З уваги, що сесія Збору Ліги Народів має скінчитися ще сього місяця, ті українські організації в Злучених Державах і в Канаді, котрі мали намір вислати протести проти продовжування польської окупації Східної Галичини, добре зроблять, коли вишлють такі протести, хотяйби лиш дуже короткі, але зараз телеграфічною дорогою.

Протести писменні можуть прийти вже запізно для спонукання постанов Збору Ліги Народів у справі Східної Галичини, але телеграфічні, вислані сього тижня, можуть наспіти ще в саму пору.

Телеграми можна адресувати так:

Dr. VAS KARNEBEEK, President Assembly League of Nations, Geneve, Switzerland.

ЗАМІТКА. — Каблеграми можна також посилати по зниженій ціні, а саме за половину ціни (діферд гаф рейт) або навіть яко каблеґ листи (кейбел леттерс). Ріжниця в доставі каблеґрами є всего яких 24 годин, а в ціні велика.

ЧИ ФРАНЦІЯ ЗМІНИЛА СВОЮ ПОЛІТИКУ СУПРОТИ ГАЛИЧИНИ?

Недавно передали були часописі вістку чеської газети „Трібуна" (виходить в Празі, столиці Чехо-Словаччини), в якій було сказано, що Англія вспіла переконати Францію, що Галичина не може належати до Польщі, але мусить бути окремою державою, та що Франція з тим становищем Англії погодилась, і що небаром в сій справі аліянти мають видати остаточне рішенне.

Хотяй чеські газети звичайно мають добрі відомости, ми всетаки ту вістку подали тільки яко чутку, на якої провіренне і стверджене ми не мали жадних даних. А се тимбільше приняли ми ту вістку з великою обережностю, бо ми вже привикли в останніх часах, що вістки корисні для Українців є звичайно неправдиві.

Тепер же одначе дістали ми почтовою дорогою з Парижа другу подібну вістку. В тій вістці говориться, що один визначний галицький Українець був на послуханню у французького президента міністрів Арістіда Бріяндa, котрий йому заявив, що Галичина небавком вже буде самостійною державою. По авдієнції сей Українець заявив, що галицька справа стоїть так добре, що він самий того не сподівався.

Виходило би, що дійсно французьке правительство хотіло би визволити Галичину з польської неволі.

Тяжко в се повірити, з причини, що французьке правительство все аж до засліплення підпирало польську заборчу політику, а до української справи, а зокрема до справи вільної Галичини ставилось ворожо. Отже і сю вістку ми приймаємо дуже обережно. Ми не гадаємо перечити, що Бріян так сказав як згадано висше, але нам тяжко вірити, аби французька дипльоматія вела розумну і ліберальну політику. Та дипльоматія, котра залізла була в царське багно, а тепер сидить в багні Пілсудського, ледви чи спосібна на мудрійшу політику.

А всетаки не є виключене, що ті вістки можуть бути правдиві. Можливо, що дійсно Англія спонукала Францію до розумної і справедливої політики у відношенню до Галичини.

Можливо, що приміром Англія і Франція, зневірившися в Росію, хотять помогти до відбудовання України, яка не приняла мовчки та зі святим спокоєм і терпеливостю большевицького ярма, але боролася все безупинно проти нього і ніколи його не прийме. А відбудовувати Україну можна з тої части України, де найлекше перевести державну і військову організацію, якою є Галичина і Буковина. Отже колиб аліянти рішились дати поміч Україні, то передівсім у Галичині і на Буковині, де мусіли би створити військову і державно-організаційну підставу для цілої України. Без такої підстави (базиси) годі зачинати відбудовувати державний організм на території знищеній большевицькою руїною.

Лише в той спосіб можна би пояснити зміну в політиці аліянтів, а зокрема Франції, у відношенню до Галичини.

Притім можливо, що і Чехи напирають на аліянтів, щоби вже раз визволяли Галичину, бо цілий чеський бизнес полягає в тім, аби мати з Україною спільну границю і вести з нею товарообмін, вивозячи фабричні вироби на Україну, а привозячи собі відтам пшеницю, сирівці і в добрих часах гроші.

Крім того нема сумніву, що аліянти бачать, що „історична" Польща, засуджена історією, щораз то далі котиться в бездонну пропасть, і розуміють, що по розпаді „найясньейшої ржечипосполітої" Галичина без аліянтської ласки буде вільна, але тоді для них не мати-ме жадних зобовязань.

Отже можливо, що аліянти, стоячи перед недалеким днем суду, змінили свою політику у відношенню до тяжко ними скривдженого народу Галицької України.

Така можливість є, то правда, але ми ще її не беремо за дійсну правду, бо нас досвід навчив: Не вір, поки не змиш.

Ми би були дуже раді, якби ми сим разом помилились і вельми радо признались би до того, якби тільки мали до того підставу.

ПОЛЬЩА ВИКИДАЄ ПРИДНІПРЯНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ.

(Від власного кореспондента).

Перед роком, коли польська офензива на Київ, у якій брали участь також українські війска головного отамана Петлюри, скінчилася невдачею, — разом з армією й урядом Петлюри схоронилося до Польщі богато Українців, які мусіли покидати рідний край, боячися пімсти большевиків.

Здавалося би, що коли головний отаман Петлюра був союзником Польщі, то Польща повинна була заопікуватися тими Українцями, що покинули рідний край, як союзниками.

Та хто сподівається від Польщі чесности та справедливости, то так неначе би сподівався, що пісок Сагари вродить пшеницю.

Польща вивезла з України стільки всякого добра, що коли-б заплатила за нього урядови головного отамана Петлюри, то сей уряд мав би за що удержувати не тільки урядовців і армію, але і всіх тих, що мусіли тікати з України, довгі роки.

Замість того урядовці пухнуть з голоду, армія знаходиться в польських таборах для інтернованих у як найгірших умовах, а всі инші еміґранти знаходяться на ласці Божій.

Чому? Бо Польща не хоче заплатити урядови головного отамана Петлюри за те добро, яке забувала на Україні.

Тепер, коли вже союз з головним отаманом Петлюрою не є Польщі потрібний, Польща задумала **позбутися всіх еміґрантів з України.**

Дирекція поліції у Львові оголосила в сій справі зарядженє з 15. липня 1921, в якім знаходяться отсі постанови:

„Всі біженці з Росії і України, які перебувають на терені Польщі, мають негайно, а найдалі до двох місяців, себто до 15. вересня с. р. постаратися в місцевих адміністраційних властий о заграничний паспорт на виїзд за границю. **Хто не послухає сього розпорядку буде видалений до Росії.**

„Еміґрантам буде пізнійше дозволений часовий побут в цілій Польщі **з виїмком отсих повітів і місцевостий:** повіти Сарни, Рівно, Дубно, Острог, Кремінець (всі на Волини); всі галицькі повіти, які безпосередно граничать з Радянською Україною; міста: Львів, Краків, Станиславів, Тернопіль.

„Правом азилю користуватимуться тільки політичні переступники, які після переходу границі мусять негайно зголоситися в найблизшім постерунку поліції **й доказати,** що вони є справді переслідувані за політичні переступства та що видаленнє їх до Росії грозить їм утратою свободи або смерти".

Як бачимо з сього зарядження, польське правительство хоче просто позбутися всіх еміґрантів з України.

Добре то говорити: „Беріть паспорти і виїздіть за границю!" Але тепер ніяка держава в Европі не пускає до себе так легко чужинців зі Східної Европи, отже українські еміґранти не могли би виїхати з Польщі ці далі на захід, як би навіть мали гроші. А гроший вони не мають і навіть не мають за що жити, а не подорожувати на захід. Отже скінчиться тим, що польська поліція буде їх масово виловлювати і відставляти до границі Радянської України та передавати в руки большевицьким властям. Що їх там чекає, можна собі уявити!

Правда, польське правительство робить виїмок для тих, що їм за **політичні переступства** грозить від большевицьких властий утрата свободи або смерть. Але вони мають **се доказати** перед польською поліцією. А як хто з них не має документів, на яких основі зміг би се доказати, або як польським властям з якоїсь причини не захочеться повірити тому доказови! При тій ненависти, яку має Польща проти Українців, скільки жертв видасть вона в большевицькі руки. Не-хай Українці взаїмно винищують себе, — Польща з того може бути тільки вдоволена!

В кінці й ті, яким Польща позволить остатися, мають заборонений побут у цілім ряді волинських і галицьких повітів і в найбільших містах української Галичини: Львові, Станиславові й Тернополі. Значить, не вільно їм жити межи своїми, не вільно жити в українських громадянських центрах (Львів, Станиславів, Тернопіль), а мусять жити там, де їм призначить польська власть.

Український Горожанський Комітет у Львові робить заходи, щоби облекшити сю страшну долю українських еміґрантів, щоби охоронити їх перед видачею в руки большевицьких властий. Та чи се що поможе? Адже все залежить від самоволі польських властий, які найрадше вивішали би всіх Українців!

Головний отаман Петлюра і ті політичні круги, які підпирали його політику, вірили, що Польща може бути союзником України. Думали, що Польща не є така зла, як се говорять галицькі Українці, що галицькі Українці є занадто упереджені до Польщі.

Тепер переконуються вони на власній шкірі, як Польща сприяє Українцям, який з Польщі союзник для України. Правда, занадто дорого приходиться нашим Братам Придніпрянцям платити за ту науку, але чейже та наука не піде на марне, а перекає їх раз на все, що є Польща, переконає їх, що Польща є смертельний ворог України.

Гайдельберґ 1. серпня 1921.

Д-р Михайло Лозинський.

ХТО ПРОДАВ ГАЛИЧИНУ?

(З канадійського „Українського Голосу").

Що галицька Позичка Свободи не буде мила для Поляків, сего мусів надіятись кождий розважний Українець. Прецінь ся позичка є призначена на боротьбу за визволенне Галичини, а Галичина має бути визволена від Польщі. Отже Українцям треба було числити на те, що Поляки будуть всіми силами поборювати Позичку Свободи. **Що можуть і серед Українців найтися вироди, які будуть враз з Поляками поборювати Позичку Свободи, на се мало хто надіявся. Але вироди найшлися. Найшлися вироди, що показалися завзятішими ворогами визволення Галичини, чим навіть родовиті Поляки.** На велике здивованє для многих людий, показалися тими виродами якраз ті, що до недавнього давна найголосніше горлали проти Польщі і всіх своїх противників лаяли назвою союзників Польщі. Доси сі людці були звісні серед українського громадянства під назвою українських большевиків.

Але се ще не все диво. Як щедро стали большевики Полякам до услуг, так щедро й Поляки їм відплачуються. Поляки величають їх тепер найсвідомійшими з Українців, одними почцівними і розумними людьми серед українського народа.

Як же се сталося, що архипролетарі і архи-буржуї сперед пару місяців дають нині публично докази горячої любови для себе?

Таке питанне ставлять собі многі люди, що клонилися послідними часами до большевизму, поки большевицько-польське братанне не приневолило їх застановитися. Дивуються добрі люди, але пояснення з большевицьких жерел не находять.

Однакож поясненнє є. Можна його найти в одним документі, якого „наші" большевики між українську публику не пускають, а тримають його в тайні тільки для себе. Сей документ називається: **„Договір мира між Польщею і Росією та Україною."**

Між іншим говорить сей договір так:

„Польща з одної сторони а Росія і Україна з другої сторони, спонукані бажанням положити край повстаючій між ними війні і стремлячи до заключення остаточного, тривалого, почесного і на взаїмнім порозумінню опертого мира... згодилися на слідуючі постанови:

„(Арт. II). Обі умовляючіся сторони, **згідно з принціпом самовизначення народів...** годяться і постановляють, що **східну границю Польщі,** а тимсамим границю між Польщею з одної а Росією, Білорусю і Україною з другої сторони, творить лінія:

„(тут слідує начерк лінії від ріки Данни до ріки Збруча коло села Щасливка, після чого приходять слова:) **дальше здовж ріки Збруча до її устя до ріки Дністра.**

Відтак приходить що найцікавійше:

„(Арт. III.) Росія і Україна зрікаються всіх прав і претенсій до земель, положених на захід від границі, означеної в II. Артикулі нинішнього договору".

Згаданий договір був підписаний в Ризі дня 18-го марта, 1921. Хто з польської сторони підписав його — байдуже. Важнійше те, що в імени Росії і України підписали його: А. Йоффе, Ганецький, Е. Квірінг, Ю. Коцюбінський і Оболенський, — представники совєтського правительства. В протягу одного місяця опісля Польща і Росія ратифікували сей договір і нині він є основою взаємин Польщі із совєтською Росією і т. зв. радянською Україною.

Се є одинокий документ, на якім Польща основує своє право на Галичини.

Такого документу не дістала Польща ні від кого іншого, а зокрема не дістала його ні від держав антанти ні від Петлюри, хотяй в прямі часи, Поляки вихвалювали, що дістали Галичину як на від антанти то від Петлюри. Якби Поляки були дістали подібні документи від антанти або від Петлюри, то певна річ, що були би і їх не таїли, а були-б вже їх сотки разів оголосили, та ще й фотографічні відбитки з них поробили-б.

Значить, **продали Галичину Полякам тільки большевики і ніхто інший.**

За що-ж продали большевики Галичину?

Як звісно в польсько-большевицькій війні не розходилося о ніщо інше, як тільки о панованнє над українською землею. Поляки хотіли дістати в свої руки як найбільший шмат української землі, а большевики, як „єдино-неділимці" старалися як найбільше української землі задержати при Росії. І Польщі і Росії ставали на перешкоді ті Українці, що намагалися збудувати самостійну українську державу. А між українськими самостійниками перше місце займали Українці з Галичини. Отже конець-кінцем головною річию в польсько-большевицькій війні стала розвязка галицького питання.

Сподіючися захопити якунебудь часть української землі, Поляки насамперед мусять думати про Галичину. Галичини їм щось не бунтувала їм решту українського народу проти „єдиної-неділимої" Росії. Се є причина, длячого большевики навіть заявляли пару разів готовість визнати Галичину, яко державу окрему від Великої України. Навіть коли бували у них пляни здобути Галичину для совєтизму, то й тоді вони згори застерігалися, що Галичина не сміє бути прилучена до „Радянської України", тільки має творити окрему совєтську республіку. Як чорт ладану, так большевики бояться національної свідомости українського народа в Галичині і тому стараються відгородити Галичину від решти України.

В таких обставинах дійти до порозуміння Росії з Польщею було легко. Польща хотіла Галичини, а Росія Галичини боялася. Польща заявила велику готовість здусити український рух в Галичині, а Росія тоді тільки й хоче. Отже торг такий легкий, як на ярмарку, де оден хоче коня продати, а другий хоче коня купити.

Большевицька Росія продала Галичину Польщі, аби забезпечити собі посіданнє решти України. І то забезпечити не так від Польщі, як від галицьких Українців.

Аж тут продана Галичина підносить голову. Являється можливість, що вона таки визволиться від Польщі. Являється можливість, що вона таки стане прибіжищем для решти українського народу, стане Піємонтом відродженої України. А се була би катастрофа для „єдино-неділимських" плянів. Треба ратувати ситуацію. Треба не допустити до визволення Галичини. Треба розбивати пляни визволення Галичини. А передівсім треба унеможливити галицьку Позичку Свободи.

І агенти Москви, призначені до балямчення української еміґрації в Канаді, взялися до роботи. В большевиків панує дисципліна. Як колись австрійського жовніра вчили, що він має стріляти в батька-матір, коли такий розказ дістане, так і „наш" большевик, аби догодити Москві, стає рамя в рамя з польським буржуєм до боротьби проти визволення рідної Галичини.

Большевики сповняють підписаний в Ризі контракт купна і продажі Галичини.

УКРАЇНСЬКЕ ВІЧЕ У ВИННИПЕГУ, В КАНАДІ

Галичина нен може остати під польським ярмом і канадійські Українці зроблять все, що є в їх силі, аби Галичину як найскорше визволити.

Таке вражінне мусів винести кождий учасник масового віча, що відбулося в неділю вечір, 7-го серпня, в Кінс Театрі, у Виннипегу. Хоч віче було скликане на борзі і не було належито оголошене, галя театру була переповнена і многі люди, що не могли найти навіть місця до стояня, мусіли відійти додому.

Віче було скликане комітетом, зложеним з редакторів усіх українських газет в Виннипегу та найвизначнійших українських горожан міста. Таксамо бесідники були з ріжних таборів українського громадянства. Предсідателем віча був п. Я. В. Арсенич, секретарем п. І Слюзар.

Перший бесідник п. **Мир. Стечишин,** оповів присутним свої враженя з недавної своєї подорожі до Европи. За ним п. **З. Бичинський** подав нарис політичної ситуації, а о. др. **Й. Жук** представив вагу хвилі, яку український народ переживає. Відтак слідувала промова п. **С. Ковбля** про дотеперішню діяльність Українського Червоного Хреста. Дальше говорив про буковинських Українців **о. П. Божик, а о. Лев Вань,** яко очевидець, описав одушевленне, з яким українське населенє Галинини боролося за волю свого краю. Наконець п. **Т. Д. Ферлей** закінчив віче горячою промовою про моральну і матеріяльну поміч, яку канадійські Українці можуть і повинні дати старому краєви.

Кромі людий, які прийшли на віче зі свого патріотичного обовязку, явився там також **гурток так званих „большевиків, які під проводом пару Ляцків і одного Москаля,** що старався наломати свою мову на українську, старались від часу до часу вчинити галабурду в той спосіб, що ревіли як дика худоба, або кричали як божевільні. „Відважні" большевики не погордили також бабським проводом. Спровадили собі пару, як кажуть підпитих бабів і ті додавали їм духа своїм пишанням. Оскільки відомо, **між большевицькою „опозицією" відгравав визначну ролю також оден звісний польський дзвіяк, одним словом була невелика компанія, але дуже „файна". Однакож розбити віче польським найманам зовсім не вдалося.** Коли п. Ферлей запропонував текст телеграми, яку віче мало вислати до Ллойда Джорджа на засіданнє Найвисшої Ради в Парижі, то проти телеграми заявилося лише три крикливі бабі, коли за висланнем телеграми заявилася вся публика єрез повстанне зі своїх місць.

Телеграма, яку сейчас після її ухвалення вислано каблем до Парижа, звучить:

Winnipeg, Man., Aug. 7, 1921.

The agonies of our parents, brothers, and sisters suffering under their traditional enemies, the Poles, are imploring us, the Canadian citizens of Ukrainian descent, to implore your Excellency and the Allied nations for immediate recognizing of Galicia as an Independent State.

Невдача большевиків малася також при колекті на заплаченнє гаслі і висланнє телеграми. Зібрано на сю цїль 50 долярів і 30 центів.

Та вже вершком компромітації бальшевиків було, коли предсідатель віча запропонував крикуном, аби взяв слово і їх той, котрий має щось сказати. Гробова мовчанка серед публики була цілою відповідю на сей зазив.

Треба однакож признати, що большевики мали причину мститися невдоволенням. На тоді-шнім вечер в т. зв. Українськім Робітничім Домі" було також оголошене віче для пошкодження запропонованій позиції для Галичини, однакож на віче мало хто прийшов, бо винипегські Українці воліли йти на віче, де малося говорити про **визволенне** Галичини, міжна віче, що мало послужити для дальшого запропащення Галичини. Се мабуть голо на причина, чому вони так сердечно, враз з явними польськими агентами, старалися розбити віче в справі визволення Галичини.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

Мимо волі мусите їх любити!
Вони ВИРІЖНЯЮТЬСЯ
Вони є ЗНАМЕНИТІ
БІЧ-НОТ
ЦИГАРЕТКИ
BEECH-NUT PERFECT CIGARETTES
Lorillard Co.
20 for 15¢

ДЛЯ ПЕВНОСТИ І ЗАБЕЗПЕКИ
складайте Ваші гроші в
THE BOSTON NATIONAL BANK
161 HANOVER STREET, BOSTON, MASS.
Ми пересилаємо гроші впрост до Галичини і України по дуже низьких цінах і даємо пересилаючим посвідку відобрання гроший краю в як найкоротшім часі.
Сей банк є членом Federal Reserve System. 05.06

НА УКРАЇНУ
Прямі получення до всіх портів України. Добрий харч і подостатком. Осібні каюти. Обширні місця на деку. Всякі вигоди нинішних кораблів
RED STAR LINE
Корабелі відїздають кождого тижня
Pier 58-62 North River, New York
Finland, Zeeland — Антверп — 1. жовт.
Kroonland — Шербурґ — 10. верес.
Lapland — Пимавт — 27. верес.
Samland, Gothland — Ґамбурґ, Лібава, Данциґ — 15 жовт. 22 верес.
Лише 3-та класа
AMERICAN LINE
Manchuria — до Ґамбурґ і Данциґ через Шербурґ — 6. жовт.
Mongolia — до Ґамбурґ і Данциґ через Шербурґ — 8. верес.
Minnekada — до Ґамбурґ і Данциґ — 22. верес.
WHITE STAR LINE
Adriatic, Olympic — до Шербурґ і Саутемптон — 5. жовт. 24. верес.
INTERNATIONAL MERCANTILE MARINE CO.
власник 116 кораблів—поємкости 1,250.000 тон.
9 Broadway, New York City або місцевих агентів.

IT'S TOASTED

LUCKY STRIKE CIGARETTE

The American Tobacco Co.

ДОПИСІ

СТ. ЛУІС, МО.

Мусимо побідити!

Отсим повідомляється всіх Українців і Українок у Ст. Луіс околиця, що в неділю, 28-го серпня б. р., тут перепроваджено великий спеціяльний мітинг у справі позички національної оборони для здобуття незалежної Галицької Держави. На тім мітингу було ухвалено одноголосно, що кождий член нашої громади, у кого тільки бється щире українське серце, має зложити на визволенє Галичини одноразову суму від 5 до 100 долярів — після змоги кождого Українця чи Українки. В тій цїли вибрано окремий комітет, котрий буде ходити по всіх українських хатах і буде збирати державну позичку.

Любі Браття і Сестри! Кличеться Вас в імени тих мучених братів наших у старім краю, котрі з розпукою простягають свої руки до нас і просять о ратунок. Отож хто має добру волю і бажає, щоби була свобода в нашім ріднім краю, нехай кучить болаї один український бонд свободи. Наші родимці у старім краю засланяли свою батьківщину через сім літ своїми грудьми, то ми заслонім тепер своїми бондами. Як розкупимо бонди нашої галицької держави, то Поротьбу з Ляхом виграємо, а як від тої національної позички відмовимося, то лишимося в ляцькій неволи раз на все.

Я думаю, що в Ст. Луіс і околици не знайдеться такий Українець, котрий не сповнив би свого найбільшого обовязку супроти свого рідного краю. Наша побіда лежить тепер у наших власних руках, отже гурра на врага!

Іван Якимів,
член 179. від. У. Н. Союза.

КОГОС, Н. Й.

До всіх щирих Українців і Українок міста Когос, Н. Й.

Дорогі Браття і Сестри!

Вже третий рік минає, як наші непрошені опікуни господарять на нашій земли проти волі нашого народу. А як вони господарять, се кождому з нас дуже добре звісно. Та однак приходить час порахунку! Ліга Народів буде судити, кому належиться бути господарем в українській хаті: чи нам, що там віками жнемо, чи Ляхам-катам, що, обдурюючи світ, вже трет тий рік мучать невинно український нарід на його власній земли.

Ліга Українців, американських горожан, висилає велику депутацію, складаючуся з тутешних горожан і Українців, бувших вояків американської армії, до уряду Злучених Держав з домаганнєм увільнення нашого рідного краю з ляцьких кіхтів і признання уряду Української Галицької Республики.

Уряд галицької України просить нас о позичку, щоби зміг дальше вести справу визволення Східної Галичини.

Сі дві важні справи ми мусимо конечно обговорити і на відповідну акцію рішитися!

Проситься усіх тих, в кого бється українське серце і кому мила воля свого народу, своїх братів і сестер, аби прийшли на **віче, котре відбудеться в гали парафіяльній під числом 198 Oakarie Street, Cohoes, N. Y., дня 11. вересня б. р., о годині 2-гій пополудни.** На тім вічу буде говорити о. Онуфрій Кевальський і другі бесідники.

Дорогі Браття і Сестри! Не тратьте духа і не вірте, що справа Галичини вже пропала. Се неправда! Так говорять ті, котрі хотять над нами панувати. А ми скажім собі слова поета:

Нехай кати скаженіють,
Ми ступаймо наперед;
Буйні вітри як повіють,
Розпадуться пута гнет!

Тому ще раз проситься і кличеться всіх на се віче.

Передвічевий Комітет.

ЛИСТИ ЗІ СТАРОГО КРАЮ.

(Сей лист прислав нам до поміщення п. Оцекса Кубрин з Бріджпорт, Конн.) Йозефів (Чехо-Словаччина),

6. мая 1921.

Найдорозший Приятелю!

Нині, як зірку з неба, одержав я від Тебе лист, а по отворенню того побачив одного долара, котрий мені якраз в моїм тещерішнім критичнім положенню стане великою вигодою. Вдячність моя до Тебе за так щедру Твою доброту не вигасне в мені до трубової дошки. Прошу мені вірити, що не стає мені виразів подяки для Тебе за Твою людяність, за Твої шляхотні почуття супроти мого крайного матеріяльного положення.

Моє теперішне положенє є пожалування гідне. В таборі біда, а не довго то ще триває, не відомо. Наш табор з Райхенберґу є перенесений до Йозефова. Харч тут у таборі такий, що ледви чоловік на нім не вмре; платня по 50 сотиків денно. Убранна і біля не дають. Моє убранне вже таке лихе, що не можу в нім нігде показатися. З дому всяка поміч є немислима, бо за тисячу польських марок тут у Чехії платять заледви 85 чеських корон. Прошу додумати, скілько тих тисячок мусіли би мені з дому післати, щоби я міг за них тут собі убранне купити. В кождім разі мусіли би половину господарки продати, як би хотіли мені тут у дечім помогти.

Родичі пишуть мені з дому, що вони всі здорові, а живеться їм лихо, бо Поляки все перквірують, що їм в руки попаде. Взагалі всі Бога молять, аби як найскорше Ляхи вступилися з нашої рідної землі.

Мені за австрійських часів поводилося незгірше. На фронті я не був, а сидів при жандармерії аж до розпаду Австрії, але зате підчас української війни з Ляхами богато я перенїс лиха. На саме Різдво 1919 р. був я в бою тяжко ранений під Равою. Я тоді був командантом боєвої сотні. Як пійшов на Велику Україну, переніс я там тиф так, що ніхто не думав, що буду жити, а вкінци дістався в польський полон. Там мене обрабовано зі всього; набилися та хотіли поставити під польський полевий суд, але я підчас ескортн зі Стрия до Львова втік з поїзду і прийшов на Чехи. Тут також не можна дочекатися гаразду. Тільки добре, що вже з життєм я є певний, але лихе матеріяльне положенне зате нищить мене страшно. Знаєш, Братчику, я є не до пізнання після колишних часів. Така вже доля мені сталась.

Здається, що ідея щирої любви до своєї вітчини зажене мене і богато ще синів України до гробу, бо коли би ворогі хотіли нашу рідну землю і наших рідних братів віддати на поталу Ляхам, то прийдеться ще нам всім востаннє піти слідами наших давних славних героїв народних, як Гонти, Залізняка й инших, аби укріпити власть воскресшої України на кістках Москалів та Ляхів.

На тім кінчу моє писанне і поручаюся Твоїй високоідейній памяти.

Микола Близнак.

(Оба надруковані вищше листи прислав нам п. Микола Хомяк з Ню Йорку).

Сервири, 9. цвітня 1921.

Дорогий Товаришу!

За лист, який я одержав дня 4. цвітня б. р., на память великодніх тобі спасибі. Богато упало води ріками, богато піску в моря нанесло, богато чудес і див минуло від того часу, як була яканебудь звязь, хотьби письменна, між двома товаришами, проживаючими в двох ріжних світах.

Я — як Тоби може й відомо — скінчив школу в 1913 р. Здав семинаріяльну матуру і став учителем. Першу посаду перед війною мав я в Несторівцях, зборівського округа, і вчив там аж до вибуху світової війни 1914 р. В тім році прийшли до Галичини Москалі і під їх панованнєм в Галичині перебув я до половини 1915 р., в половині 1915 р. вже виступили Москалі з Галичини, забрали й мене з собою, яко інтернованого, в глубину Росії і натурально до тюрми, яко „політіческаго". І так оглянув я аж десять царських тюрем — російських „крепостей" і возився з кріпостю до кріпости, з тюрми до тюрми російськими столипінськими тюремними закрасованими баговами на протязі чотирох місяців. І так тюрмами завезли мене аж за Урал, на Сибір, де я мав ще два роки, і сказали: „Здесь вы свободні". І дійсно, ми були „свободні" зі всього, бо й не було вже за що жити. А щоби жити, хватався кождий за роботу, яка попалась. Так і я працював при будові залізниці яко „чернорабочій", але тільки два тижни, а то на тих сибірських студіях простудився і захорів на плямистий тиф, через що після виздоровлення в наслідок того тифу стратив ліве око (натурально, операцію перевели). Тепер я ношу протез (штучне око).

Після операції зажив я був трохи лучше. Працював в „конторі" бухгальтерії комітету для російських біженців, а в 1917 р., по революції, вернув з Сибіру на Україну і там пробував в ріжних місцевостях, як в Харкові, Полтаві, Київі, Катеринославі, Павлограді, Радомишлі (на Київщині), в Ковлі і в многих инших, де занимав ріжні уряди. А був я на Україні цілих 9 місяців. В 1918 р., в місяци цвітни, повернув я до рідної, не своєї країни, Галичини, знищеної, спльондрованої, кровю і сльозами-зілятої і трупами засіяної.

Наша Зборівщина представляла вид збуреної Гроб або Єрусалиму. Мій батько впав також жертвою тої кровожадної війни — від гранату в хаті, в лютім 1917 р.

По повороті з Росії і України в 1918 р. приняв я знов посаду учителя в Сервирах, а в листопадовім перевороті 1918 р. в Австрії (в Галичині повстав був український уряд) я зістав перенесений на тодішний пост до Зборова, де я по три учительство працював також в комітеті відбудови краю. По приході Поляків в 1919 р. я вернув назад до Сервир, де працюю до нині.

Отже такий мій короткий перегляд життя. Детайлічно це все не дасться описати; раз, що забере місця і часу, а другий раз — болючо...

Мій брат Микола був також зі мною в Сибірі і повернув до дому скорше від мене. Зараз взяли його до австрійського війска, а відтак повернув до дому і там в маю 1919 р. помер на плямистий тиф, оставивши жінку з чотирма дітьми. Брат Йосиф ще перед війною на півтора місяця вернув з Канади до дому, пійшов на війну, був у залозі в Перемишлі, відтам дістався до російської неволі, де пробув три роки, відтак повернув до дому. В українсько-польській війні брав також участь, де знов дістався до польської неволі і там пробув 11 місяців, в Берестю Литовськім і Стшалкові. Перед жнивами минулого року повернув до дому.

Мені зараз живеться, так би сказати латано... Я покищо ще не жонатий, однак задумую цего літа женитися. Знаєш, гірко самому, а жонатому... в нас... здається не краще буде...

Щодо Тебе то я зі своєї сторони не раджу рухатися з місця. Тут відвідсини покищо погані, принаймітися годі, але надія на лучше є. Усьо поправиться, а тоді прийдеш. По одержанню листа зараз прошу відписати і то много-много.

Андрій Галамай.

Сервири, 12. червня 1921.

Дорогий Товаришу!

За лист і за квоту, яку я одержав від Тебе в листі, великий Спасині. Щодо відомостий, а особливо тих, які нас торкаються, то потрохи маємо, однак в порівнанню з американськими — вони заскупі. Відносно переконань, то я все націонал-демократ. Були хвилі, коли я хилився на ліво, однак вскорі побачив, що це злуда. Більшовизм гарний на папері — читати і мріяти, а в практиці, як треба побачити, бо опісати точно не дадіся...

Я був на Україні між більшовиками, а також вони були в минувшім році в гостях у нас в Галичині, то я був свідком переведень тих нових реформ і реорганізацій: будовання більшовицької держави на російськім костровищи, на українських трупах — подібно, як за царя Петра Великого побудовано Петербург. Світова війна стільки жертв не нанесла, як більшовицька влада. Терором ніколи держави не збудуєш, а коли це хвилево вдасться, то тільки хвилево; така держава не повинна і не може істнувати!

Більшовики визнають на папери всі нації, а пануючою нацією є тільки руський народ, русский язик і русска література. Українцям позволили на Україні в деяких містах учити попри російську і українську мови, але то лише на те, щоби могли кричати на цілий світ, що переводить українізацію на Україні; а в дійсности того нема. Більшовицька влада відгоняє старорежімську майже зовсім не ріжниться відносно визнання других національностий.

Ти можеш подумати, Товаришу, що я певно спанів і по панськи думаю. О, ні! Я робітник, такий як Ти, тільки на народнім поли, а заробляю стільки, що ледви можу бідно істнувати.

Щодо часописий то пренумерую два щоденники і два місячники: націонал-демократичний „Український Вістник", і соціял-демократичний „Вперед" та „Учительське Слово" і гумористичний „Будяк". З того можеш побачити, що я інтересуюся теперішним світом, тому й рад би я побачити в американській часопис.

Щодо тутешних відносин, то далобся богато писати, але годі... Зрештою Ти колись сам довідаєшся, а може вже й знаєш.

Покищо стільки, а пізнійше напишу більше, то й напишу.

Здоровлю щиро Тебе враз з жінкою і дітьми.

Андрій.

United States Lines

ВІДІДЕ З НЮ ЙОРКУ БЕЗ ПЕРЕСІДАННЯ ПРЯМО ДО БРЕМЕН І ГДАНЬСКА

PRINCES MATOIKA .....SEPT. 15, OCT. 22, DEC. 10
POTOMAC .....SEPT. 22, NOV. 5, DEC. 24
HUDSON .....OCTOBER 15, DECEMBER 3

Коротка дорога до Чехо-Словакії і Галичини через Boulogne.

OUD NORTH STATE.....SEPT. 20
CENTENNIAL STATE.....OCT. 11, NOV. 15, DEC. 15
PANHANDLE STATE ....OCT. 25, NOV. 26, DEC. 27

Всі пасажири 3-ої кляси дістають кімнати з 2, 4 і 6 ліжками.

ПРЯМО ДО CHERBOURG І BREMEN

Посіщені і найбільші кораблі під американським флагом.

AMERICA .....SEPT. 28, NOV. 1, NOV. 29
GEORGE WASHINGTON .....OCT. 4, NOV. 8, DEC. 8

Зголошуйтесь до корабельних агентів

UNITED STATES LINES

45 Broadway, NEW YORK—Phone Whitehall 2050

MOORE & McCORMACK CO. UNITED AMERICAN LINES
ROOSEVELT STEAMSHIP CO. Менаджери Плавби з рамени U. S. SHIPPING BOARD

U.S.

ПАШПОРТИ

ЗАДАРМО! Хто хоче платити нехай іде до других. У нас аплікації абсолютно задармо. З кому не рушайтесь поки не засягнете в нас поради. Важні річи розкажемо Вам продацу дорожньо.
ШИФКАРТИ ДО КРАКОВА $97.75, ДО ЛЬВОВА $99.00.
Всякі справи нотарільні полагоджуємо точно і скоро.
Голоситься тільки до п. І. Хоми, управителя
UKR. EMIGRATION BUREAU, 603 Carson St., S.S Pittsburgh, Pa

ОГЛЯД ПРЕСИ.

„Українська Трибуна" про потребу внутрішної консолідації.

„Українська Трибуна" (ч. 69) у вступній статті п. з. „Галичане і Наддніпрянці" обговорює останнє непорозуміння, яке повстало поміж Галичанами і Наддніпрянцями ізза нещасливого варшавського договору. Безпосередну причину до написання цієї статті дав розпучливий стан емігрантів з В. України, яким польський уряд перестав інтересуватися. „Коли ми були потрібні — читаємо там — до нас ставилися добре; коли виникли нові політичні перспективи, до нас повертаються спиною; а коли сили наші були остаточно використані, про нас забули, оставили на произволяще". Давна історія, така давна, як Польща.

Дальше пише „У. Т.", що ця обставина не була для емігрантів з В. України найгірківшою. Болючійшою була для них постава до них рідних братів Галичині. Цю поставу до деякої міри вважає „У. Т." психольоґічно оправданою і каже, що „наболіла галицька душа не могла инакше реаґувати на те, що вважала кривдою собі". Дальше твердить „У. Т.", що приднїпрянське „громадянство санкціонуючи цей договір, керувалося не власними інтересами, а мало на увазі урятувати від загибелі українську державність, щоб в близькому майтньому сконсолідувати на цім ґрунті всі свої сили". Колиж зайшла „хиба", то не можна її ідентифікувати із злочином.

Дальше „У. Т." з вдоволенням згадує про заклики для допомоги збігцям з В. України, поміщені в українській незалежній пресі і кінчить свою статтю словами: „Ми стоїмо на порозі нового великого перелому. Не рочі, може навіть місяці, а лише тижні відділяють нас від нових подій, від нового повороту в нашій долі. В такім моменті не повинно бути ворожнечі поміж Українцями, хочаб і розходилися вони в своїм розумінню плянів, які найдоцільнійше ведуть до перемоги національного ідеалу. Він, в нас один. Нема такого Наддніпрянця, який бажав би нещастя братній Галичині; не може бути такого Галичанина, який радів би від краху державної ідеї на В. Україні. Справа не йде о ціль, а лише о доцільність тих чи инших засобів в боротьбі, й тому ми з найширшим серцем вітаємо зміну з галицьких настроях що до нашої еміґрації. Оскільки нам відомо, перед тут веде молодь, а як що так, то це змінює певність позиції. Виходячи з неї, дійдемо ми не тільки до спільности настроїв та ідеалів, але й самих методів осягнення нашої мети, а як що й не до спільности, то в кождім разі до їх дружньої координації". Голос „У. Т." вітаємо як відрадне явище. Не має в ньому аґітаційних ноток, як все ще покутують в деяких органах таборової преси як останні огники проти гал. аґітації, розведеної свойого часу не почитальними типами в найблизшого окруження злощасного отамана Петлюри.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. Тов. „Хрещ Клюб Поступовий", від. 70, повідомляє всіх своїх членів, що надзвичайний мітинг відбудеться в суботу, 10. вересня, о годині 7-мій вечером, в гали Народного Дому під ч. 72 Морісстр. Кождий член повинен прибути на сей мітинг, бо є до полагодженя важні справи, котрих уряд не може лишити без присутности всіх членів. Членам, котрі довгують до товариства, а не вирішують своїх видатків на тім мітингу, будуть суспендовані. Невинившийся член заплатить кару, яку наложать члени присутні на мітингу, котра то кара не буде нікому здорована. — М. Сидор, предс.; А. Онисик, секр фін.

ВЕСТ ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Товариство „Згода", від. 62, повідомляє, що надзвичайний мітинг відбудеться о 3-тій годині пополудни в неділю, 11. вересня, в гали під ч. 6177 Гленмор Аве. На порядку нарад є інтересні справи до полагодженя. Невинившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. — К. Кропивницький, пр.; Ю. Бахар, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Тов. „Любов", від. 45, повідомляє, що мітинг відбудеться о 2-гій годині пополудни в неділю, 11. вересня, в гали Укр. Амер. Горожан під ч. 822 Н. Франклін стр. На порядку нарад є дуже важні справи, як справа Національної Позички, справа балю і инші. — І. Юзвяк, пр.; М. Рибак, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. „Запорожська Січ", від. 367, повідомляє, що надзвичайний мітинг відбудеться о годині 7.30 вечером у вівторок, 13. вересня, в гали під церквою, ч. 303 Гудсон Аве. На порядку нарад є важні справи до полагодженя. Невинившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. — А. Бабій, предс.; С. Андрійв, секр.

ПОВІДОМЛЕННЄ.

Отсею дорогою повідомляється всіх Українців, американських сітізенів та бувших жовнірів американської армії з Філядельфії, Па., що **звичайний мітинг відбудеться сеї неділі, 11. вересня, точно о годині 7-мій вечером,** в гали домі Українських горожан, 822 Норт Франклін ул. Ін тай мітинг проситься всіх конечно прибути, бо є дуже важні справи до полагодженя.

ЗА УРЯД ЛІГИ УКРАЇНЦІВ АМЕРИКАНСЬКИХ СІТІЗЕНІВ:

Теодор Гриців, предс.; **Іван Боросевич**, кас.; **Михайло Рибак** і **Андрій Шостак**, секретарі; **Михайло Дармограй**, капітан.

ALLENTOWN, PA.

За застаранням Співацько-Драматичного Товариства відограєсь представленнє „Ревізор".

ВИХОВАНЕЦЬ
В СУБОТУ І НЕДІЛЮ,
ДНЯ 10. і 11. ВЕРЕСНЯ 1921 Р.

в гали парохіяльній, 803 Н. Фронт ул.
Початок о годині 7-ій вечером.
Весь дохід на Укр. гр.-кат. Церковпу.
ВСТУП 35 ЦНТ.
Управитель: Гр. Пипюк. —
Проситься о численну участь.
КОМІТЕТ.

08/10

КУПУЙТЕ І ШИРІТЬ „КРОВАВУ КНИГУ"

в котрій Уряд Західно-Української Народної Республіки подає частинний звіт з своїми датами, лишкою зарства і насильства на землях галицької України.

ЦІНА ПРИМІРНИКА 50 ЦЕНТІВ.

Для поширення інформації межи Американцями і кужицями про ляцьку самоволю, маємо заку саму книжку і в ляїскім ціні в анґлійській мові.

Пишіть на адресу:

„СВОБОДА",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ПЕРШОРЯДНА УКРАЇНСЬКА

АПТИКА І ДРОГУЕРІЯ

МИХАЙЛО УГОРЧАК,

(Давнійше C. J. McCloskey)

216 Washington St., cor. Sussex St., Jersey City, N. J.

Приладжує ліки після лікарських рецепт скоро, сумлінно і по умірковайй ціні. Має на складі великий засіб ріжнородних зел і коренів, всі американські і заграничні пишнотовні ліки, масти, пілі і т. п., великий вибір перфум, пудерів і других косметиків і взагалі все, що входить в обсяг аптики і дрогуерії. Морожену і Соди.

Довголітна практика і фахові державні дипломи дають найкращу запоруку сумлінної, скорої і гречної обслуги. 107ч

Отворене кождого дня в тижни включаючи неділі і свята від 8-ої години рано до 11-ої вечер.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

The Pittsburgh Commercial Bank

410-12 SMITHFIELD STREET
(коло Почтового Офісу)
PITTSBURGH, PENNA.

Пересилає гроші до всіх частий світа
Продає корабельні тикети на найліпші лінії. 05п28
Приймає депозити і платить 4%.
Дає безплатну пораду.
Продає заграничні гроші.
Виготовляє правні документи.
Старається о афідевіти і пашпорти.
Обслугує своїх кравців чесно.
(Велике довіре сего банку у людий є найліпшою рекомендацією)!

AMERICAN BLACK SEA LINE

Поспішна пасажирска лінія під американським флягою з Ню Йорку прямо до

ОДЕССИ

Вигідний і скорий
S. S. ACROPOLIS
ВІДІДЕ 7. ВЕРЕСНЯ.
з Pier 2, Hoboken
Найліпша страва і обслуга.
Голоситись:
AMERICAN BLACK SEA LINE,
21-24 State St., New York City.

ШИФКАРТИ

до Гамбурга, Ґданська, Бремену, Антверпії й до всіх инших портів, можете набути в нас по компанічних цінах. Для родин і взагалі для бажаючих, заобезпечуємо окремі каюти.

ПАШПОРТИ виробляємо в кількох днях БЕЗПЛАТНО. КУФРИ асекуруємо від всяких випадків аж до вашої місцевости. Порада і услуги — ДАРОМ.

Приходіть особисто або пишіть на адресу:

UKRAINIAN IMMIGRATION BUREAU,
245 COURT STREET, NEWARK, N. J.

ШИФКАРТИ

ДО КРАКОВА $97.75
ДО ЛЬВОВА 99.00

Паспорти виробляємо до кількох днів. — Посилаємо гроші до краю з повною ґваранцією. Всякі справи нотарільні полагоджуємо точно і скоро. Голоситься тільки до менаджера українського департаменту Д. Качан. 05г—

SINGER STEAMSHIP AGENCY,
265 Warren Street, Jersey City, N. J.
cor. Montgomery St. Tel. Montgomery 364

ШИФКАРТИ

ДО ЛЬВОВА ЧЕРЕЗ ШЕРБУРГ $100
ДО ЛЬВОВА ЧЕРЕЗ ГАВР ..... $ 99

Паспорти виробляємо до кількох днів. Посилаємо гроші до краю, по найнизшій курсі з повною ґваранцією. — По всякі інформації пишіть або зайдіть до:

EUROPEAN STEAMSHIP AGENCY,
115 FIRST STREET, NEW YORK, N. Y.

БАЛТИЙСЬКО-АМЕРИКАНСЬКА ЛІНІЯ

ВПРОСТ БЕЗ ПЕРЕСІДАННЯ З НЮ ЙОРКУ ДО:

ГАМБУРГ ..... 3 класа $125
ДАНЦИГУ ..... „ „ .....$135 } І 65 водотов.
ЛІБАВИ ..... „ „ $145

ЗНАМЕНИТІ КОРАБЛІ-ДВОЦРУБОВЦІ ВІДПЛИВАЮТЬ:

„ЛАТВІЯ" - - - - - - - 21. ВЕРЕСНЯ
„ЕСТОНІЯ" - - - - - - - 5. ЖОВТНЯ

Також новий прямий лінія між Лібав — Данциг — Галіфакс, Канада.

Зарезервуйте місце у наших уповажнених аґентів у вашому місті, або:

BALTIC AMERICAN LINE, INC., Gen'l. Pass. Agents, 9 Broadway, New York City.
K. W. KEMPF, Gen'l Western Agent, 120 N. La Salle St., Chicago, Ill.

Григорій КУНАШЕВСЬКИЙ

Представитель всїх Корабельних Лїній.

АГЕНЦІЯ ЗАЛОЖЕНА в 1910 р.

ШИФКАРТИ ДО КРАЮ

через Антверпен, Бремен, Гамбург, Роттердам, Гданьск і Триест, на найлутших і найскорших кораблях.

СТАРАННА ОПІКА ДЛЯ РОДИН.

Пересилка і виміна гроший після курсу дня. ВІДЇЖДЖАЮЧИХ ДО ВИМІНИ ГРОШИЙ НЕ ЗМУШУЄСЬ.

По належні інформациї і аплікациї на пашпорти удавайтесь до знаного всїм від много лїт ГРИГОРЯ КУНАШЕВСЬКОГО, на адрес:

G. KUNASHEVSKY, 179 E. 3rd ST., NEW YORK, N.Y.

За добру обслугу дістаю від многих подяку, сподїюсь задоволнити і Вас.

КОЛИ ЗАМІРЯЄТЕ ВИСЛАТИ ГРОШ ДО КРАЮ,

або КУПИТИ шифкарту для себе або для родини, потребуєте ПОЛАГОДИТИ краєві нотарільні справи, або хочете найти собі БАНК для Ваших оощадностий, то пишіть або прийдіть особисте до:

BOSAK STATE BANK SCRANTON, PA.

УКРАЇНЦІ

Ідучи до ГАЛИЧИНИ у нас дістанете осібні КАЮТИ на найбільших послїдних кораблях, котрі їдуть просто і без пересїдання до Гамбурга, Бремен, Гданьска і других портів.

ПАШПОРТИ виробляємо листовно в кількох днях, аплікациї виповняємо безплатно.

Даємо асекурацию опіки для родин і партій.

Від хвилї приїзду до Ню Йорку заопікуємо ся Вами і Вашими багажами.

На жадане асекуруємо багажі аж до Вашого дому.

Посилаємо гроші до Галичини і других країв телеграфічно і почтою по дневнім курсі і з повною гарантією.

Полагоджуємо успішно всїлякі судові і земельні справи в старім краю.

Ціна шифкарт на кораблях, котрі їдуть без пересїдання, через Гамбург і Бремен до Львова 131 долярів, через Шербург до Львова 99 долярів.

Особливу увагу звертаємо на великий корабель МАВНТ КЛЕЙ, котрий їде просто до Гамбурга на 15 вересня.

По всї інформациї і розклад кораблів пишіть, або приходіть до:

MORRIS ENGEL, BANKER,
129 GREENWICH STREET, NEW YORK, N. Y.

ШИФКАРТИ

продаємо лише по пошанованих лїніях на всї лїнії до Галичини і з Галичини і до всїх частий світа.

ПАСАЖИРІВ, котрі їдуть до краю ми стрічаємо на стациях, заопікуємо їх на місцї до власного чистого і здорового еміґраційного дому, опікуємо ся їх навчаними, котрі на жаданя також асекуруємо і звертаємо, шукаємо їх какунки безплатно у своїм стороднім аж до дня відїзду назад.

ПАШПОРТИ виставляємо за зовсїм безплатно.

ГРОШІ посилаємо до всїх місцевостий рідного краю на дневнім курсі телеграфічно, чеками і почтою і даємо за гроші повну гарантію. Після одержаня грошей даємо оригінальні посьвідки від осіб, котрим пересилаємо гроші.

ВСЇЛЯКІ сторонові справи судові і нотарільні успішно полагоджує наш нотар.

Також у всїх прочих справах уділяє совісної поради і дає чеку, скоро і точну обслугу найстарший

УКРАЇНСЬКИЙ БАНКИР

на розі Третої Елї і 6-ої улиці в Ню Йорку.

HENRY G. ZARO, BANKER
39 COOPER SQ. ST. U. NEW YORK, N. Y.

ВЕЛИКА ПАРТІЯ УКРАЇНЦІВ

вибирається до краю кораблями „Джорджи Вашінґтон" 3-го вересня; „Ордуна" 10-го вересня. На цих кораблях даємо вигідні каюти на 2 і 4 людей і окремі для родин. На бажаня асекуруємо куфри.

О пашпорти стараємось в короткім часї.

Гроші пересилаємо до всїх частей світа скоро і найдешевше. Коли хочете відїхати до краю в товаристві кранків і бути обслуженими чесно, то ще нині шліть завдаток на каюту на однім з-новисших кораблів до:

EMIL KISS, Banker
133 Second Ave., New York, N. Y.
Corner 8th Street

СУМНИЙ КОНЕЦЬ ЦАРСЬКОЇ РОДИНИ.

Француз Петро Жіляр, що вчив доньки і сина послїдного російського царя Миколи II. французької мови, видав недавно книжку, в котрій описав останні дні царської родини в Росії. Він виховував наслїдника престола, царевича Алексія і не покинув царської родини навіть тоді, як вибухла революція. Поїхав з нею на Сибір до Тобольська і якби його силою не відлучили від царевича по приїздї до Єкатеринбурга в маю 1918 р., був би згинув так само, як царська родина. Наводимо що важнїйше з його споминів.

Царську родину вивезли з Царського Села під Петроградом дня 14. серпня 1917 р. і вже дня 17-го вона прибула до сибірського міста Тюменя за Уралом. Звідси кораблем приїхали до міста Тобольська, де умістили її на першім поверсї бувшого губернаторського дому. Вартували її вояки стрілецького баталїону, що приїхали разом з арештованими з Царського Села. Цареви позволили проходжуватись по малім городци і подвірю, які відгородили високим муром від улиці. В місяци вересни тодїшний володар Росії Керенський прислав комісаря Панкратова з помічником Никольським котрий — як пише Жіляр поводився з царською родиною дуже строго і що день видумував якісь обмеження.

Царська родина була дуже побожна і щодень брала участь в богослуженнях, які правились в однїй комнатї на першім поверсї. Кілька разів позволено піти до недалекої церкви і це була для арештованих найбільша радість. Водили їх тільки на утренню і тоді до церкви нікого з чужих не пускали. „Часто до дорозї — пише Жіляр — я бачив людий, що хрестились або клякали на місци перед переходячим царем. Взагалі мешканцї Тобольська остались дуже привязаними до царської родини".

Дальше каже Жіляр, що найбільше журби в часї тобольського полону було з причини цїлковитого браку вістий. Листи приходили дуже неправильно і з великим опізненням, місцева газета, друкована на пакунковім папері, давала старі телеграми, майже все підроблені. В другій половині жовтня прийшла вість, що тимчасове правительство Керенського скинено і що більшовики захопили власть. Однак ця подія спершу не мала ніякого впливу на особе царського життя в полонї і тілько по кількох місяцях більшовики подумали і про тобольських вязнів. В січни 1918 р. салдатський комітет приказав офіцерам скинути старшинські відзнаки. В марті пише Жіляр:

„Брутальність нашої варти переходить всьо, що можна собі представити. Давних вояків замінено молодими парнями, що на кождім кроцї показують звірську жорстокість. Нас пригнїчує з кождим днем сильнїйше тривога, аде цар все таки не тратить надії, що між вірними йому людьми все таки найдуться такі, що спробують їх увільнити. Обставини до того дуже пригожі, бо в Тобольську ще нема представника більшовицької влади. Ми кілька разів говорили про це з царем, щоби приготовились на всякий випадок, але він все ставить дві умови, котрі дуже утруднюють положення: він не хоче розставатись з родиною і не хоче покидати російської землї".

Дня 26. марта з Омска прибуло 100 червоноармійців і з початої пори життя стало страшне: ганьблять нас ревільувати і всякі може дати себе через се ізолювати. Коли собі усвідомимо, що буквально все, що досі Польща мала, зводячувала воєнна тільки одинокій Франції, то така заява Бріяна має своє значіння.

Вкінці немаловажний тут голос світової преси. А вона в сотанніх тижнях займається чимраз частійше справою Східної Галичини. Ось „Морнінґ Пост" пише, що всі спірні справи Польщі мусять бути безумовно рівночасно вирішені. Справа Гаґ. Шлеська і Східної Галичини та устаження східних і західних границь Польщі вимагає одночасного і скорого управлїнення, бо метода вічного відволікання і протягання справи крие в собі велику небезпеку для спокою цїлої Европи.

Що справа Східної Галичини буде вже в короткім часї вирішена, вказує на се також більш як незавидне положення Польщі під теперішню пору. Бо ясно, що чим гірше внутрішнє й зовнїшне становище Польщі, тим краще для нас, тим скорше зможемо вибитися з під польської опіки. Для нікого мабуть не є тайною, що Польща стоїть над берегом пропасти, з якої її нїщо не виратує. І катастрофальний стан польських фінансів, і нечувані видатки головно на військо, які з дня на день нестримно зростають, і небувалий досі упадок польської марки, яка зійшла до половини вартости зовсїм безвартісної нинї австрійської корони, і величезний непорядок та хаос в кождій области адміністрації, і страшне хабарництво та корупція, про що роскazують чуда, і більшевицька аґітація, яка мимо переслїдувань підмінює з успіхом польську державу в самих її основах — чиж все те не говорить пророчество, що сьому станови прийде небавком кінець? А коли до сього додати, що половина населення нинїшної Польщі складається з неПоляків, які — всї разом і кождий з окрема — готові її, як то кажуть, втопити кождої хвилї в ложцї води, то справдї можна нам бути за свою будучність безпечними.

Зваживши те все разом, можна надїятися, що аргументи наших представників переконають відвічальних мужів Антанти про потребу й доцільність такого вирішення справи Східної Галичини яке покривалось би з нашими основними домаганнями. Проект державної організації Східної Галичини як незалежної Галицької Республики є одинокою справедливою і доцільною розвязкою східно-галицької справи. Незалежна Галицька Республика відповідає життєвим інтересам усього свого населення без ріжниці націй, вона лежить також з розумнім інтересі Польщі, яка у своїх етноґрафічних межах зможе приступити до консолїдації своїх внутрішніх відносин і жити зі своїми сусїдами в згоді. Таке вирішення справи Східної Галичини лежить також в інтересі держав Антанти, бо сим способом наша Батьківщина перестане бути яблоком незгоди і огнищем вічних конфліктів між Польщею і Сходом Европи.

Вірмо, що державне становище Східної Галичини буде вже з недалекій будучности вирішене згідно з нашими домаганнями — в інтересі справедливости і тревалого мира на Сходї Европи.

„Укр. Прапор".

АКТУАЛЬНІСТЬ ГАЛИЦЬКОЇ СПРАВИ.

Справа державного становища Східної Галичини наближається поволи, але певно до вирішення. На се вказують ріжні познаки.

Не будемо наводити всїх авторитативних голосів у сїй справі, що покриваються вповні зі становищем нашого Уряду і тимсамим цїлого нашого народу. Згадаємо тільки, що після відомої, корисної для нас постанови Ради Союза Народів з дня 23. лютого с. р. піднесено недавно в анґлійськім парляментї у відповіди на запит льорда Сесиля рішучий голос-Ллойда Джорджа, яким він ствердив, що Східна Галичина є тілько хвилево під посьвою окупанцею і що правно-державне становище її мусить бути вирішене. Те саме заявив 10. липня с. р. льорд Бальфур у вступі своєї довшої промови на конференції президентів анґлійських Доминій, констатуючи, що мировий договір у Севрі викликав досі багато непорозумінь і що навіть версайського мирового договору вповні не переведено. До найважнїйших справ останнього належить питання польських границь і політичне становище Східної Галичини, які чекають своєї розвязки.

Не тільки в Анґлії дозріла ся справа до вирішення. Ось минулого тижня був польський представник у французького президента міністрів Бріяна, від якого мусїв вислухати мало терких слів на адресу Польщі. Між ин. заявив йому Бріян, що Франція не може гнїв Польщі, бо не хоче і не почали нас ревільувати і всякі може дати себе через се ізолювати. Коли собі усвідомимо, що буквально все, що досі Польща мала, зводячувала воєнна тільки одинокій Франції, то така заява Бріяна має своє значіння.

Вкінці немаловажний тут голос світової преси. А вона в сотанніх тижнях займається чимраз частійше справою Східної Галичини. Ось „Морнінґ Пост" пише, що всі спірні справи Польщі мусять бути безумовно рівночасно вирішені. Справа Гаґ. Шлеська і Східної Галичини та устаження східних і західних границь Польщі вимагає одночасного і скорого управлїнення, бо метода вічного відволікання і протягання справи крие в собі велику небезпеку для спокою цїлої Европи.

Що справа Східної Галичини буде вже в короткім часї вирішена, вказує на се також більш як незавидне положення Польщі під теперішню пору. Бо ясно, що чим гірше внутрішнє й зовнїшне становище Польщі, тим краще для нас, тим скорше зможемо вибитися з під польської опіки. Для нікого мабуть не є тайною, що Польща стоїть над берегом пропасти, з якої її нїщо не виратує. І катастрофальний стан польських фінансів, і нечувані видатки головно на військо, які з дня на день нестримно зростають, і небувалий досі упадок польської марки, яка зійшла до половини вартости зовсїм безвартісної нинї австрійської корони, і величезний непорядок та хаос в кождій области адміністрації, і страшне хабарництво та корупція, про що роскazують чуда, і більшевицька аґітація, яка мимо переслїдувань підмінює з успіхом польську державу в самих її основах — чиж все те не говорить пророчество, що сьому станови прийде небавком кінець? А коли до сього додати, що половина населення нинїшної Польщі складається з неПоляків, які — всї разом і кождий з окрема — готові її, як то кажуть, втопити кождої хвилї в ложцї води, то справдї можна нам бути за свою будучність безпечними.

Зваживши те все разом, можна надїятися, що аргументи наших представників переконають відвічальних мужів Антанти про потребу й доцільність такого вирішення справи Східної Галичини яке покривалось би з нашими основними домаганнями. Проект державної організації Східної Галичини як незалежної Галицької Республики є одинокою справедливою і доцільною розвязкою східно-галицької справи. Незалежна Галицька Республика відповідає життєвим інтересам усього свого населення без ріжниці націй, вона лежить також з розумнім інтересі Польщі, яка у своїх етноґрафічних межах зможе приступити до консолїдації своїх внутрішніх відносин і жити зі своїми сусїдами в згоді. Таке вирішення справи Східної Галичини лежить також в інтересі держав Антанти, бо сим способом наша Батьківщина перестане бути яблоком незгоди і огнищем вічних конфліктів між Польщею і Сходом Европи.

Вірмо, що державне становище Східної Галичини буде вже з недалекій будучности вирішене згідно з нашими домаганнями — в інтересі справедливости і тревалого мира на Сходї Европи.

„Укр. Прапор".

ФАРМИ! ДОМИ! ФАРМИ!

10 або 20 акрову фарму можете зараз купити, коли маєте на задаток тільки $200, решта на сплати до $20.00 в місяць. Маємо кілька фарм близько Дена, міста і фабрик. Земля корна і дуже урожайна. Будуємо нові гарні доми на тих фармах від $900 до $1500 за дім на 5 кімнат з забудованнє. 210—7

По дальші інформациї голосить особисто або листовно до:

SLAVONIAN HOMES CO., 416 — 8th Ave., Room 215, NEW YORK CITY

ГАМБУРГ

Просто до ГДАНСЬКА і ВАРШАВИ новими кораблями

OSKRYA ..... September 24
OROTESA ..... October 8
ORDUNA ..... October 22

Каюти для женщин і родин

THE ROYAL MAIL STEAM PACKET CO.

26 Broadway, New York
117 W. Washington St., Chicago
або у місцевих аґентів.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Оголошення женитьби не приймається. — За одноразове оголошення в сїй рубрицї платиться 2 цнт. за слово. За більше разів по 1½ цента за слово за кождочасне поміщення. Дворазове оголошення з 5 стрічок $1.00.

Пошукую свого брата СТАХА ПРОСЄНЮКА, родом з села Пєари, повіт Рогатин, Гал. Прошу, щоби зголосився до свого брата Яська у важній справі. Хочу його видїти, бо я дуже хорий. JASKO PROSNICKY, 154 First St., Elizabeth, N. J. 09-10

Де є GEORGE KURDYDYKI проч урядники з фірми Ukrainian Export Co., 318 Broadway, New York, N. Y. Пошукую його в справі фінансовій. Хтоби знав що о нїм і знав, що сталось з тою „одинокою чеською фірмою", нехай голоситься до: THEODORE SOLODSKY, 2365 Grayling St., Hamtramck, Mich. 09-10

Хто знає, де є ЕВСТАХІЙ МАКАРУК? Він уродився в Снятині (Галичина) 1894 р., а до Ню Йорку приїхав 1910 р. Від 1915 р. він перестав писати до своєї батьки, котрий тепер з жінкою і малолїтними дїтьми знаходиться в скрутнім матеріяльнім положенню. Як хто з читачів „Свободи" знає щонебудь про особу пошукуваного Евстахія Макарука, нехай буде ласкав написати про се на адресу його батька: ІВАН МАКАРУК, Львів, Левандівка, ул. Ластів 27. 10

Пошукую свого кріяна ВАСИЛЯ РАВЛЮКА, походячого з села Чермеза, пов. Рогатин. Був десь в Бервік, Па. і надежав до 164 відділу У. Н. Союза. Він сам або хто него знає звістить зголоситись на мою адресу: PAWLINA MACHNO, Box 139, Sand Ave., Riverhead, N. Y. 10-11

АКУШЕРКА АНТОНИНА ЛАСОНЬОВА повернула до Ню Йорку під 139½ E. 4th St. і удїляє помочи в жіночих терпіннях як давнїйше. 02вч11

ХОЧУ КУПИТИ шйдов-клінерський бизнес або пристати до спілки в стейтах New York, Connecticut, Massachussets або Vermont. Зголошення слати на адресу: A. B., 27 Jefferson St., Troy, N. Y. 09-10

ПОТРІБНО СТАРШОЇ ЖЕНЩИНИ до домашної обслуги у гр. кат. священика. В родинї троє осіб. Платня після умовиї. Зголошувати листовно до: REV. JOHN ZUCK, 706 Warren St., Berwick, Pa. 10

КОЛИ ХОЧЕТЕ КУПИТИ ФАРМУ, то напишіть до нас і подайте свою адресу а ми вишлемо Вам катальоґ з гарними фармами безплатно. S. KAPLAN, 271 Grand St., New York, N. Y. 07-19

ФАРМИ НА ПРОДАЖ.

1) Фарма 111 акрів, дім з 8 кімнат, 9 коров, 3 кіньки, 2 коні, 3 свинїй, 225 курий; нїж машинерія. Цїна $3800, готівкою $1500. 04-10

2) Фарма 150 акрів, дім з 12 кімнат, 15 коров, бугай, 2 коні, 150 курий, автомобіль, нїжай; нїж машинерія, млин від міста. Цїна $6500, готівкою $2500. Голоситись до:

PISARKO & POKUTNY,
406 East 5th St., New York City

НА ПРОДАЖ — 97 АКРІВ ЗЕМЛЇ З ЛІСОМ

в місті Woodbine, N. J., Cape May County, по 12 долярів за акер, 15 мінут ходу від міста, в місті є 6 фабрик. Голоситись устно або писемно до: 95-

T. J. HRYCET & CO.,
329 So. Fourth St., Philadelphia, Pa.

Пашпорти, шифкарти, справи сторковаєні найскорше, найдешевше полагоджує Канцелярія Нотарільна Ждко

T. J. HRYCET CO.,
329 S. 4th St.,
PHILADELPHIA, PA

45 МІЛЮНІВ ДОЛЯРІВ

Губернатор Ню Йорського стейту Миллер, підписав рішення на видаванє бонусів (надгроди) для тих вояків американської армії, котрі служили в час світової війни. Проти всї Українцї, бувші вояки американської армії, повинні сейчас звернутися до нас в сїй справі а ми виготовимо їм, зовсїм безплатно, просьбу на отримання сего бонусу. 25вч—

HENRY C. ZARO, Banker,
39 Cooper Sq. Dep.E. New York, N. Y.

НИКОЛАЇ ГЕРМАН

BELDCTESSEN

227 Ave. B, near 14th St., New York

Український склад мясних виробів найлїпшого гатунку, як: старокраєва ковбаса, шинка, вуджена солонина, кишки і сальцесон свого власного виробу. 81вп—

Цїни умірковані, услуга чесна.

Телефон: Dry Dock 1118

ДОК. МЕД. МУСИЙ КАДЕЦЬ

50 St. Marks Pl. (8th St.)

коло Другої Елеєї

Приймає щоденно: 9—11 рано; 1—2 попол.; 6—8 вечер. У недїлї і свята 9—1 попол

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ

спеціяліст зі старого краю. Лїчить недуги мущин і женщин, як внутрішні так і зовнїшні. Переводить всякі операциї. Дає недужим безплатну пораду.

DR. B. HOHENBERG

304 — 2nd AVENUE,
межи 17. а 18. улицею
NEW YORK, N. Y.

Години офісові щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.

Телефон 1882 Stuyvesant

КОЗАЦЬКЕ СВАТАННЯ

— що три дїї

ЦІНА 25 ЦЕНТІВ

Замовляти висилайте праз з грішми на адресу

UKRAINIAN PUBLISHING & PRINTING,
30 East 7th Street, New York, N. Y.

ФАРМИ!

ФАРМИ НА ПРОДАЖ

у веселих і урожайних околицях.

1) Фарма 375 акрів землї, грубий ліс, 29 дійних коров, 9 тільних кіньок, 7 телят, 5 коний, 3 свинїй, дім на 11 кімнат, 2 стайнї, 2 стодоли, гарда, курник, вуджальнїй сарай і стайня в стайнї, в домі, машина до доєня коров, машина для рубаня лїса і всякі другі машини до обробленя землї. Цїна $11.000 виплати $2.000 а решта на догідні сплати. Плодовиний садок. Дуже добра нагода виплатити. — 2) Фарма, 140 акрів землї, грубий ліс, 10 коров, 3 свинїй, 2 коні, 50 курий, добрі будинки, фармерські знаряди. Цїна $3.000, виплати $1.000. — 3) Фарма 245 акрів землї, 37 дійних коров, 3 кіньки, 5 коний, 15 свинїй, 200 курий, будинки, фармерські знаряди. Цїна $6.500, виплати $3.500. — Фарма 133½ акрів землї, 14 коров, 2 тільні кіньки, бугай, 2 коні, 4 свинїй, будинки, фармерські знаряди. Цїна $5.250, виплати $1.000. Інтересні нехай зголоситься до: WASYL SYNIUK, P. O. Box 223, Boonvill, N. Y. 10-13

ФАРМА. З причини старости господаря продається тано фарма: 75 акрів урожайної землї, з котрих 18 акрів пасовиска, 10 акрів грубого лїса, 47 акрів для засїва і сїнокос. На фармі знаходиться дві керниці і river перепливає через цїлу фарму. Знаходиться молодий сад з 30 овочевими і цукровим дерев. Гарний дімок з 8 кімнат, з газовим світлом, з телефоном і водою. Велика стодола, дві великі доброї шопи і курник. Всї будинки в добрім порядку і з громовідводами. Лежить ся сеї фарми два гарні молоді коні, 10 голстинських дійних корів, один бик, 3 кіньки, троє телят, 5 рог. 40 індиків, три качки, 7 гусей, півдюк кур; також посїв, сїно, возиї, брички, упряжі на коні, сївярка, сїрка, жниварка, грабарка, віялка, молотовий двигатель з трох конїв, машина для доєня коров, для кришня і саженя картофлї, машина для різня дерева, зі станком і пилами. Всї добрі, майже нові різнічні машини. Цїна сеї фарми 4.400 дол., готовими грішми тілько 1.300 дол., а решта є меньше як по 100 дол. в рік і 6%. Добра нагода купити фарму за таку цїну. Фарма знаходиться тілько одну милю і пів від малого міста, одну милю від колїйової стациї, пів милї від гладкої соцвалї дороги і одну милї до молочної фабрики і школи. Недалеко від фарми сусїди Українцї. Пишіть або приїздайте на адресу

K. N. MELNIKOFF,
P. O. REMSEN, N. Y. 10-13

НОВІ КНИЖКИ З КРАЮ,

1. Поза межами болю, дуже вересне оповіданнє з часів світової війни. Написав др. О. Турянський 1[illegible] ..... 60 цнт.
2. У гостях добре, дома лїпше, комічне оповіданнє О. Кониського. 1[illegible] на ..... 70 цнт.
3. Любо-згуба, повість Юрія Федьковича. Цїна ..... 15 цнт.
4. Сверщок на печі, домашна казка Чарльса Дікенса. Цїна ..... 25 цнт.
5. Хвара, повість Івана Нечуя-Левицького. Цїна $1.50
6. Чорногора, гуцульська читанка. 1. Непередумане письмо для рабочого народа під редакцією др. К. Трильовського. Цїна ..... 15 цнт.

Замовленя і гроші слати на адресу:

UKRAINIAN PUBLISHING & PRINTING,
30 E. 7th St., New York, N. Y.

Маємо на складі всї шкільні підручники які вживаються в українських школах в Америцї. При більшім числї кулькі даємо значний опуст.

За зарад Книгарні
Дмитро Андрейко.

ПОЗІР! АГЕНТИ! ПОЗІР!

Хочете заробити добрі гроші, то купуйте у нас книжки. Ми даємо не великий опуст. Хто замовить книжок наразз за $25.00 даємо 30 процент від долярa, від $50.00 даєм 35 проц., від $75.00 даєм 40 проц., від $100.00 даєм 45 пр., від $150.00 даєм 50 пр., від $250.00 даєм 55 пр., від $500.00 даєм 65 пр., від $1000 даєм 75 проц. Користайте з сеї нагоди, бо та оферта є лише добра через сей місяць. РЕСЕНЬ. Хто має наш катальоґ, то нехай ордерує книжки зараз. Хто не має, нехай пише по наш катальоґ книжок, який є 2 цнт. марок. Адресуйте

UKRAINSKA KNYHARNIA, 748 N. Robey St., Dep. I, Chicago, Ill.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР

С. М. КАУФМАН, М. Д.

СПЕЦІЯЛІСТ ХРОНІЧНИХ І ВНУТРІШНЇХ НЕДУГ І ЖУШЕР.

Години приймаєть від 9. рано до 9 вечер, в недїлї до 4. пополудни

111 E. 7th ST., NEW YORK, N. Y.

СПЕЦІЯЛІСТ НЕДУГ МУЩИН І ЖЕНЩИН

Говорить по українськи.

Лїчить всї хронічні застрілі слабости мущин і женщин.

ЛІКАРСКА ПОРАДА ДАРОМ

Dr. ZINS

110 EAST 16th ST., N. Y.

між Irving Pl. & Union Sq.

Год. від 9. рано до 8. вечер.
В недїлї від 9. рано до 4. пол.

ВАСИЛЬ І МАРІЯ МУЗИКА

Українські Погребники

Без ріжниці в котрій стороні Шікаґо або околиці мешкаєте, телефонуйте до МУЗИКИ і заощадите гроші. Офіс:

2231 W. Chicago Ave.

Телефон: Seeley 4252